

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 46 (442) - 16 noiembrie 1963

Flacăra

46



in nou film românesc **TUDOR**



Proletari din toate țările, uniți-odă!
Anul XII nr. 46 (442) — 16 noiembrie 1963

Flacăra 46

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA ȘCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL REVISTEI 2 LEI. ABONAMENTE: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.



1



2



3

CONDUCĂTORI DE PARTID ȘI DE STAT AU VIZITAT MARI ȘANTIERE DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE DIN REGIUNILE ARGEȘ ȘI OLTENIA

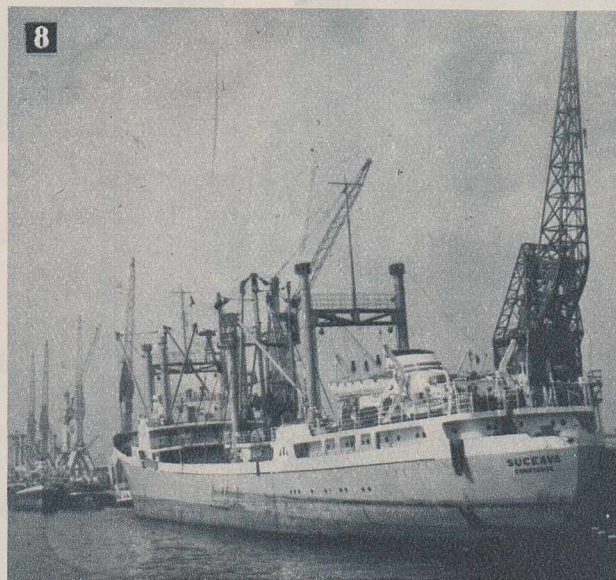
În cursul zilei de marți, 12 noiembrie, tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Alexandru Drăghies, Leonte Răutu, Gh. Gaston Marin, Mihail Florescu, ministrul industriei petrolului și chimiei, au vizitat mari șantiere de construcții industriale din regiunile Argeș și Oltenia: Uzina de aluminiu din Slatina, Combinatul chimic și Centrala electrică de termoficare din Craiova — obiective de seamă ale planului de 6 ani, stabilite de Congresul al III-lea al P. M. R.

În fotografiile noastre:

- 1 Pe șantierul Combinatului chimic din Craiova.
- 2 Vizitând viitoareale hale ale Uzinei de aluminiu din Slatina, care au început să prindă contur.
- 3 După vizitarea principalelor secții ale Centralei electrice de termoficare din Craiova.
- 4 În mijlocul unui grup de elevi ai școlilor profesionale care fac practică pe șantierul Combinatului chimic Craiova.



Fotocronica Flacării



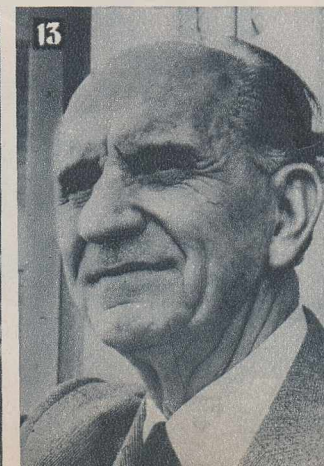
8



9

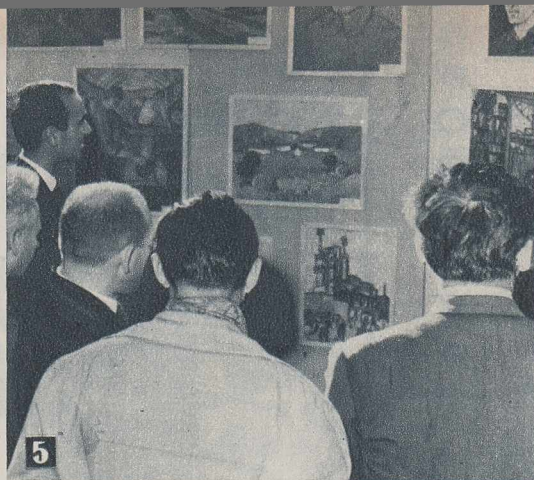


12



13





5 Aspect de la expoziția organizată de studenții Institutului pedagogic din București, cu imagini din viața nouă a Oneștiului.

6 Pentru iarna care bate la ușă colectivul Uzinelor chimice romine pregătește loturi masive de cizmulițe fără fermoar pentru adulți și copii; într-un sortiment mult mai bogat. În fotografie: în secția cazane de vulcanizat, maistrul Aneta Turcu și vulcanizatorul Constantin Bădescu controlând un lot de cizme de cauciuc.

7 La data de 30 octombrie, colectivul Stațiunii de mașini și tractoare Chitila și-a realizat planul de arături și însămînțări. În prezent brigăzile de mecanizatori execută revizia periodică și ultimele arături adânc de toamnă pe tarlalele gospodăriilor agricole colective din comunele Afumați, Otopeni, Balăceanca și Mogoșoaia. În fotografie: repararea plugurilor reversibile.

8 Cargoul românesc „Suceava” în rada portului belgian Anvers.

9 După catastrofa de la mina din Lengede (R.F. Germană), salvării celor 3 mineri l-a urmat descoperirea a încă 11 mineri supraviețuitori. În fotografie: mineri și membri ai echipelor de salvare se felicită.

10 În Vietnamul de sud se menține legea marțială, iar potrivit agenției americane Associated Press „administrația civilă a rămas aproape complet neatinsă... Marea schimbare constă în faptul că țara este acum condusă de un comitet, în loc de o familie”. În fotografie: trupe în fața unei clădiri administrative din Saigon, incendiate în timpul recentelor lupte de stradă.

11 Imagine de la cursul de teatru al Universității populare din București, care și-a deschis de curând



Fotocronica Flacăării ♦ Fotocronica



portile. Anul acesta la cele 19 cursuri s-au înscris aproape 8.000 de cursanți de toate virstele și profesiile.

12 Profesoara Maria Goeppert Mayer (S.U.A.) de la Universitatea din California este unul din cei trei laureați ai Premiului Nobel pentru fizică pe anul 1963.

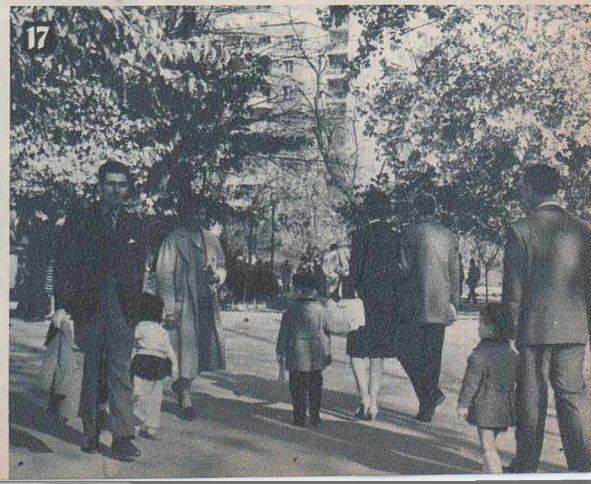
13 În urma alegerilor parlamentare din Grecia, liderul partidului Unirea de centru, George Papandreu, a format noul guvern.

14 La Londra s-a desfășurat concursul de frumusețe pentru alegerea unei „Miss Univers”. În fotografie: participantele în costumele naționale ale țărilor pe care le-au reprezentat.

15 Autoritățile venezueliene se află în stare de alarmă datorită intensificării acțiunilor partizanilor. Fotografia înfățișează un post de partizani în regiunea muntoasă San Luis.

16 Aurelia Petri (stînga), șefa brigăzii de croit fețe pentru pantofi de femei cu talpă lipită de la fabrica „Solidaritatea” Oradea, are deseori propuneri pentru o mai bună folosire a materiei prime. Din economiile peste plan realizate anul acesta de brigada condusă de ea se pot confecționa peste 13.000 perechi fețe pantofi.

17 Toamnă neobișnuit de frumoasă și de lungă. În mijlocul lui noiembrie străzile și parcurile bucureștene au un aspect primăvărat.



PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 17 NOIEMBRIE 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate. În cursul după-amiezei: Fotbal și hochei — un interesant cuplaj de transmisiuni sportive de la București și Moscova 18.00: Variații. Își dau concursul: Silvia Chicoș, Angela Moldovan, Dorina Drăghici, Fănică Luca, Roxana Matei, Ion Lucian, Nae Roman, Ștefan Tapalagă, Constantin Stănescu, Horia Căciulescu, Ciupi Rădulescu, Octavian Naghiu, Edgar Pallacios, Ludovic Spiess, Trio „DO-RE-MI”, Aurelian Andreescu și alții 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Partea a doua a emisiunii de varietăți 20.30: „Oameni de afaceri” — o izbită ecranizare după trei schițe ale scriitorului O’Henry. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

LUNI 18 NOIEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru pionieri și școlari 19.30: Filmul britanic „Genevieve” 20.50: Recital vocal-instrumental cu Octav Enigărescu, Mihaela Botez, Nicoleta Mastero și alții 21.35: Telesport. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

MARTI 19 NOIEMBRIE 18.30: Universitatea tehnică la televiziune 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Emisiune pentru copii 19.25: Moment coregrafic 19.45: Emisiune de teatru — „O felie de lună” de Aurel Storin. În pauze: Emisiune de știință; Șah. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

JOI 21 NOIEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Căpitanul Val-Virtej și taina vasului înghețat (I) 19.40: Transmisiune de la Institutul de fizică atomică al Academiei R.P. Române (IV) 20.00: Vitrina literară 21.00: Campionatele internaționale de gimnastică ale R. P. Române, reportaj filmat 21.15: Muzică distractivă — soliști: Virginia Gudzichievici, Dorothea Palade-Melinte, Vasile Micu, Constantin Dumitrescu. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

VINERI 22 NOIEMBRIE 17.30: Maestrii sportului ucrainean — transmisiune de la Kiev 18.30: Universitatea tehnică la televiziune 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru tineretul școlar — în vizită la Muzeul literaturii române (IX) 19.40: Emisiune de artă plastică — Frans Masereel 20.00: Săptămâna 21.00: „Scara” — Premiul I la Festivalul de televiziune de la Monte-Carlo — 1963 21.20: Melodii, melodii — cu Constanța Cimpeanu, Rodica Paliu, Ion Stoian, Ion Buzea, Constantin Drăghici și alții. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

SÎMBĂȚĂ 23 NOIEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.10: Pentru copii — o emisiune cu Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu 19.35: Muzică populară românească — cântă o formație condusă de Nicolae Băluță; soliști: Adriana Codreanu, Maria Ciobanu, Natalia Gliga, Dumitru Constantin 20.10: Privești carpatine: Cerbul 20.35: Maestrii genului scurt: A.P. Cehov — „Esculapi rurali” și „Scriitorul” (ecranizări) 21.15: În fața hărții și orchestra Ansamblului artistic al U.T.M., dirijor George Grigoriu. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

În paginile 21-23:
Programul de radio

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

1 Cîteva mii de spectatori au urmărit în sala Floreasca evoluția gimnastilor din nouă țări, care au participat la campionatele internaționale de gimnastică ale R.P. Române. Componenții lotului nostru au cîștigat șapte titluri, dovedind buna lor pregătire.

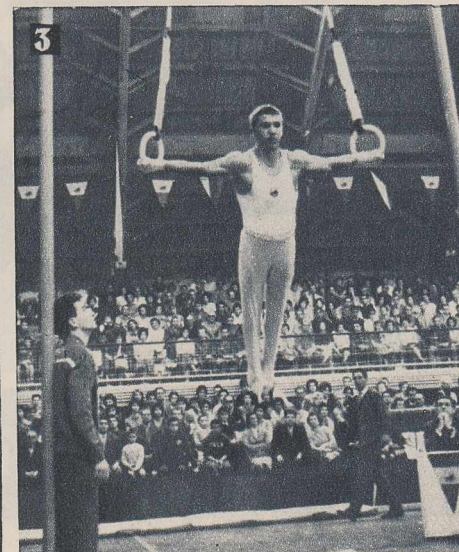
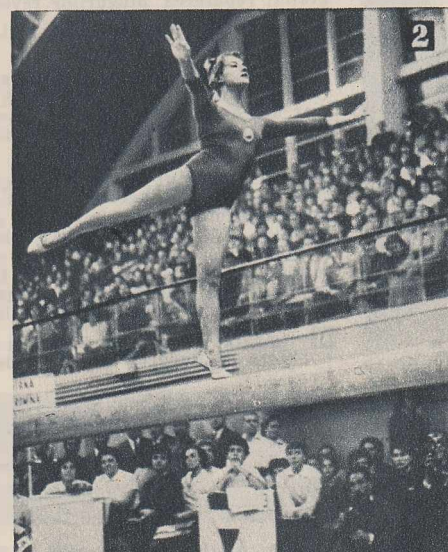
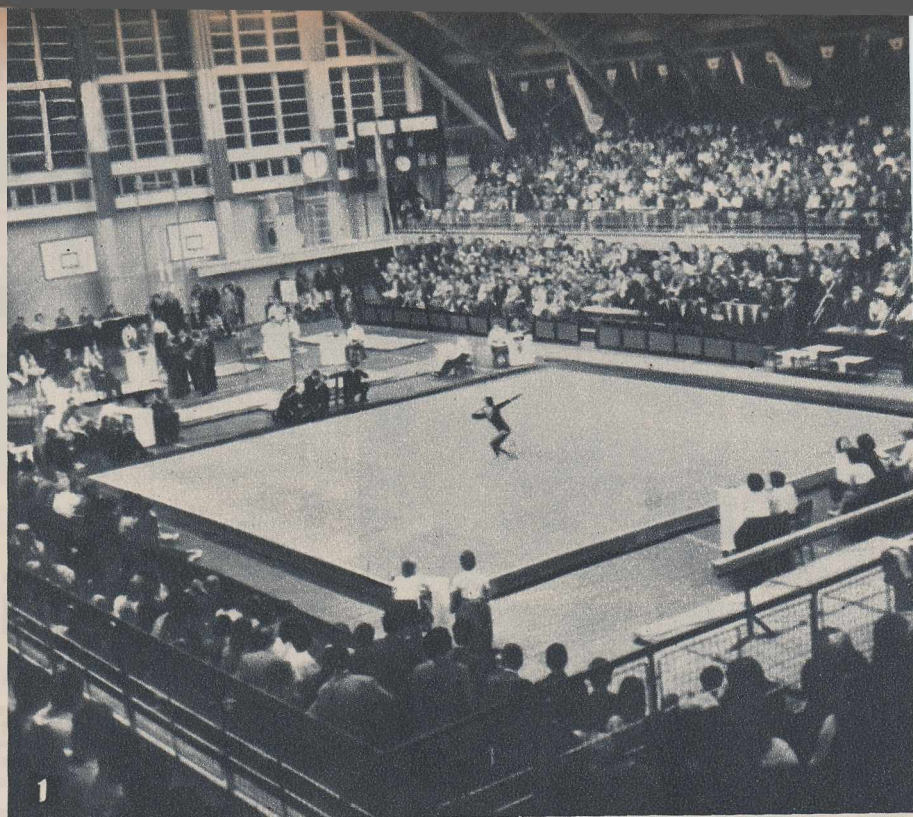
2 Gimnasta Sonia Iovan a avut o comportare remarcabilă, cîștigînd 3 titluri de campioană internațională a R.P. Române.

3 La inele, pe primul loc: Anton Cadar (R.P. Română).

4 În cadrul Cupei Campionilor Europeni a avut loc la București meciul dintre echipele Dinamo București și Real Madrid încheiat cu scorul de 1—3. În fotografia noastră: un atac dinamovist la poarta redutabilei echipe spaniole.

5 Meciul dintre Steaua și Farul (1—2!) a demonstrat buna pregătire și voința de luptă a constănțenilor și forma inegală a echipei bucureștene. În fotografie: o fază care ar fi putut duce la autogol—mingea, împinsă de portarul constănțean Manciu, a trecut totuși peste bară...

Fotografiile de S. STEINER



Răspunderea personală în producție este una din cele mai importante cerințe ale societății noastre socialiste. Oamenii muncii, chemați să traducă în fapt un obiectiv de seamă — acela al îndeplinirii la timp a angajamentelor lor profesionale — nu dau înapoi în fața greutăților. Fiecare muncitor are alături de el colectivul care îl ajută în orice moment, creîndu-i condiții în care să-și poată manifesta întreaga sa capacitate creatoare. Despre aceste condiții — menite să ajute la întărirea spiritului de răspundere personală și colectivă — ne vorbesc, în cele ce urmează, citiva tovarăși de la Uzina de rulmenți din Birlad.

RĂSPUNDEREA PERSONALĂ (II)

PĂREREA METALURGIȘTILOR BİRLĂDENI

EXEMPLUL COMUNIȘTILOR

De câte ori trec prin muzeul fabricii noastre și privesc rulmenții realizați la F.R.B. în urmă cu zece ani, am senzația că răsfoiesc caietele unor școlari începători. Cu toate că, la vremea lor, piesele acestea s-au bucurat de un real succes — în comparație cu bilele și inelele de astăzi, rectificat cu toleranțe de miimi de milimetru, ele apar într-adevăr ca niște obiecte de muzeu.

La temelia succeselor obținute stau, bineînțeles, relațiile socialiste de muncă, organizarea planificată a producției; importantă este și introducerea treptată în cadrul întreprinderii a unor utilaje din ce în ce mai perfecționate... Mașinile, ce-i drept, funcționează semiautomat și automat și treptat ele vor ajunge să confecționeze rulmenți aproape singure. Cu o singură condiție: ca omul să le folosească din ce în ce mai rațional, să le conducă cu tot mai multă pricepere. Cei care fac acest lucru — muncitorii, inginerii și tehnicienii — la rândul lor se perfecționează, nu mai seamănă nici cu cei de acum un an, nici cu cei de acum zece.

Un alt factor care stă la baza succeselor dobândite de noi în răstimp de un deceniu este creșterea permanentă a nivelului profesional al oamenilor, împletită strâns cu dezvoltarea necontenită a simțului de răspundere colectivă și personală. Comuniștii au fost cei care, prin exemplul lor, au dezvoltat aceste calități printre ceilalți membri ai colectivului. Tocmai de aceea

primirea în rândul membrilor de partid a însemnat de fiecare dată, pentru fiecare candidat în parte, un examen greu.

Un exemplu: Nicolae Codrea, strungar în secția noastră, a cerut nu demult să fie primit în rândul candidaților de partid. În cadrul adunării generale tovarășii i-au arătat că mai are încă multe de învățat, că în activitatea sa mai sînt destule lipsuri. Analizîndu-și sincer și obiectiv lipsurile, tovarășul nostru de muncă, om cinstit, s-a angajat să-și înzecească eforturile pentru a le înlătura. Într-adevăr, după o muncă perseverentă, ajutat de noi toți, Nicolae Codrea a devenit un strungar fruntaș, autor al citorva inovații valoroase.

Exemple asemănătoare le oferă și tovarășii Jean Ribac, Ion Gi-readă, Eduard Maravela, azi cu toții intrați în marea familie a comuniștilor.

De fapt sarcina permanentă a comuniștilor din fabrica noastră nu a constat doar în îmbunătățirea muncii profesionale a celor care intră în partid și a unor membri de partid care uneori au slăbiciuni sau greutăți în muncă. Noi ne ocupăm în egală măsură și de mobilizarea celor fără de partid. Ioan Constantin, de pildă, a devenit dintr-un muncitor mediocru un strungar priceput, deoarece a fost îndrumat și ajutat de către comunistul Petre Bordeianu. La rândul lor, Gheorghe Luca și Dumitru Ungureanu au înregistrat serioase progrese în activitatea profesională mulțumită sprijinului activ primit din partea comuniștilor Ioan Stoleru și Ioan Ceapă.

E adevărat: înșirate așa pe hirtie, faptele acestea par simple. Dar cum în lume nu există doi oameni care să semene între ei — răspunderea personală ajunge în conștiința fiecăruia pe căi felurite, proprii fiecăruia în parte. Iată: într-o brigadă fruntașă, cu un colectiv sudat — cum este brigada condusă de tovarășul Constantin Toderiță — lucrează un om care pînă nu demult nu izbutea în nici un fel să se înțeleagă cu tovarășii săi. Se numește Constantin Vînătoru. L-am chemat în nenumărate rînduri la sediul organizației de partid și în urma unor lungi discuții mi-am dat seama că în spatele aerului ursuz și al zgîrceniei în vorbă de care dădea dovadă tovarășul Vînătoru, se ascundeau neazuri personale, precum și o doză mare de timiditate. Am vorbit cu șeful brigăzii despre aceste lucruri, sfătuiindu-l să încerce o mai intensă și mai directă apropiere sufletească față de colegul său. Rezultatele au fost cele așteptate: ursuzul, stîngaciul și veșnic nemulțumitul Constantin Vînătoru a devenit un membru activ și prețios al colectivului nostru.

Prin exemplul personal al fiecăruia — deci prin îmbunătățirea propriei noastre munci — și prin ajutorul direct pe care îl dăm, noi căutăm să contribuim la formarea conștiinței socialiste, la întărirea răspunderii personale a fiecărui tovarăș din colectivul nostru.

Ștefan GRECU
secretarul organizației de
partid din secția strungărie

RĂSPUNDEM FAȚĂ DE OAMENI

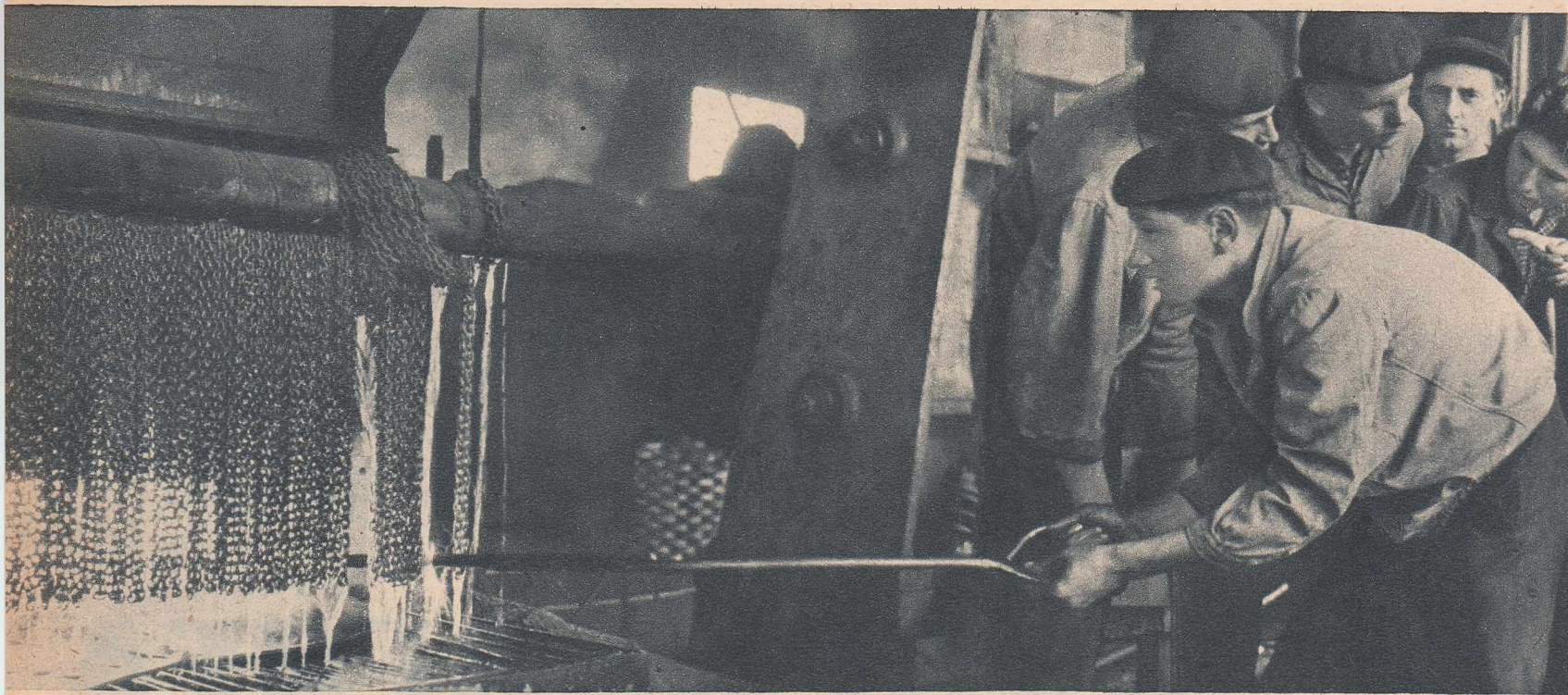
Cînd începi să îmbătrinești, amintiri de tot felul vin și-ți dau tîrcoale la tot pasul. Mai ales cînd trăiești într-un colectiv de oameni tineri, care știu să ridă și să muncească, să petreacă și să învețe cu aceeași trageră de inimă.

Cum, în ce fel, care erau condițiile în care se desfășura munca în întreprinderile conduse de patroni? Sînt multe de povestit în această privință. Doresc totuși să amintesc două aspecte, semnificative pentru acele timpuri. Felul cum se făcea angajarea și mijloacele prin care se învăța meseria.

Ca să te poți angaja ca muncitor trebuia să-ți petreci mult timp așteptînd în fața porților întreprinderii. Săptămîni și chiar luni de zile. Fără relații și fără șperțuri împinse maiștrilor sau personalului administrativ nu păseai niciodată dincolo de poarta fabricii. Începea apoi învățarea meseriei. Cărlînd apă, măturînd prin secție, făcînd orice în afară de meserie, trebuia să fii „șmecher” și să furi din ochi priceperea vecinului, deoarece nimeni nu era „prost” să-ți spună ceva. Învățarea meseriei „pe furatelea” stătea la baza calificării în întreprinderile capitaliste. Iar utilajul învechit, atelierele insalubre, absența măsurilor de protecție și munca extenuantă constituiau cadrul firesc

{Continuare în pag. 6}

Atenție! Așa se scoate inelul din cuptor! Maistrul Nicolae Grădinaru dă indicații elevilor școlii profesionale, sosiți în practică la secția forjă.



al activității noastre de atunci. Iată de ce noile condiții de lucru și viață create în anii puterii populare îmi apar mie și tuturor celor intrați în cea de-a doua tinerețe a vieții cu atât mai evidente. Mă voi folosi în acest scop de două exemple:

Într-o zi — sint ani de atunci — aflu că întreprinderea noastră a angajat un nou paznic. Și mai aflu că omul acesta, Petre Sava, a sosit de la țară și că e de meserie fierar. Fierari sintem și noi, forjorii, atât doar că în loc de ciocan și nicovală întrebuițăm ciocanul pneumatic și presele mecanice cu forțe de mii de kilograme. Îl chem la mine și îl întreb: „Nu vrei, tovarășe Sava, să înveți meseria de forjor?” Și peste câteva zile îl conving să lase „poarta” în seama altora mai bătrâni și să treacă în brigada forjorului Constantin Ciobanu. În prezent același Sava conduce brigada laminorului de 500. Ce schimbări au avut loc totodată și în conștiința tovarășului nostru? Acum câteva zile brigada sa a rebutat un inel de 25 kg. În dimineața următoare (cu toate că lucra în schimbul al II-lea) Ion Sava s-a prezentat la lucru. A muncit singur pînă a reușit să repare inelul și, o dată cu sosirea tovarășilor săi în orele de după-amiază, a putut să-l dea la laminat.

Și un exemplu personal: studiind ciocanele pneumatice, m-am gândit că înlocuirea nicovalii superioare printr-o nicovală concavă ar putea îmbunătăți calitatea inelelor. Am experimentat procedeul la ciocanul de 450, am obținut rezultatele dorite și mi-am văzut mai departe de treabă. În schimb „copiii” aștia din secție, nici una nici două, au dat fuga și m-au „pîrît” cabinetului tehnic. De atunci mi se cere mereu să prezint dosarul inovației. Sincer vorbind, nu o consider inovație, ci o obligație a mea personală de a ajuta în calitate

de maistru la îmbunătățirea produselor forjate.

De altfel, inovațiile apar în secția noastră una după alta. Ele sint o consecință directă a ridicării nivelului profesional. Condițiile create în acest scop (liceul seral, la care sint înscriși 30 de tovarăși, cursurile pentru îmbogățirea cunoștințelor de specialitate, urmate de toți membrii secției, precum și cursurile de învățămînt politic) contribuie totodată și la formarea și ridicarea continuă a conștiinței profesionale. Și cu un simț de răspundere dezvoltat se muncește, cum e și firesc, mai bine și mai repede. Condițiile de lucru create și răspunderea personală se determină și se influențează reciproc.

Nicolae GRĂDINARU
maistru în secția de forjă

CONDIȚII PENTRU RIDICAREA CALIFICĂRII

Se pot spune multe lucruri despre contribuția comitetului sindical la îmbunătățirea condițiilor de muncă în uzina noastră. Mă voi opri la un singur aspect, acela al ridicării calificării. La noi se acordă un sprijin larg preocupărilor oamenilor pentru îmbogățirea continuă a experienței lor în producție. Cursurile de completare a cunoștințelor și de ridicare a calificării sint frecventate în prezent de peste 1.200 de oameni. Cadrele didactice care conduc aceste cursuri au fost recrutate dintre cei mai buni ingineri ai uzinei, și ei s-au pregătit din vreme elaborînd planuri de lecții amănunțite și o documentație bogată. Pe de altă parte, mulți dintre muncitorii noștri urmează cursurile școlii medii serale (230 în acest an, 59 absolvenți anul trecut), școlile de maiștri (19 oameni în prezent) și diferite institute de învățămînt superior (20 în prezent, 4 absolvenți în anul trecut, dintre care 3 s-au întors în uzină ca ingineri). Rezultatele se văd

în primul rînd în nivelul calitativ din ce în ce mai ridicat al producției, în numărul mare de inovații înregistrate anual. Toate acestea arată că una din cauzele importante ale succeselor colectivului nostru este și asigurarea de condiții cît mai bune pentru ridicarea calificării oamenilor.

Ionuț ANGHELINA
vicepreședinte al comitetului
sindical

RĂSPUNDEREA COLECTIVĂ ȘI PERSONALĂ ÎN REALIZAREA RITMICĂ A TUTUROR INDICATORILOR DE PLAN

S-au împlinit în primăvară zece ani de la intrarea în producție a întreprinderii noastre.

În tot acest răstimp fabrica s-a dezvoltat treptat, a crescut, și o dată cu ea a crescut și nivelul profesional al miilor de muncitori ce mînuiesc cu pricepere strungurile de tot felul, execută pe mașinile de rectificat piese cu toleranțe de miimi de milimetru sau stăpînesc și folosesc eficient puternicele prese de forjat inele de rulmenți. Avînd la dispoziție utilaje moderne, aplicînd metode înaintate de muncă și desfășurînd cu entuziasm întrecerea socialistă pentru îndeplinirea cu succes a angajamentelor luate, metalurgistii și-au însușit treptat o largă experiență. În ultimii trei ani colectivul fabricii noastre a înregistrat o creștere anuală a producției globale în medie cu 26,5 la sută.

Peste 15.000 rulmenți peste plan au fost produși în acest an, iar planul a fost îndeplinit lună de lună la toți ceilalți indicatori. Toate aceste rezultate n-au apărut din senin. Sau, vorba unui cunoscut proverb: drumul spre glorie nu e presărat cu roze.

Unul din factorii care au influențat hotărîtor realizarea cantitativă a rulmenților îl re-

prezintă organizarea întregului colectiv de muncă și crearea condițiilor necesare pentru obținerea ritmică a producției.

Aceasta a necesitat, în primul rînd, cunoașterea din timp sarcinilor și realizarea lor uniform, decadă cu decadă, atât pe fiecare secție cît și pe întreprindere în ansamblul ei.

Astfel întreprinderea noastră reușit de mai mulți ani ca secțiile și serviciile de bază să primească planurile de producție lunare cu 15-20 de zile înainte de începerea lunii, iar în vederea trecerii la construirea unor tipuri noi de rulmenți și a pregătirii tehnologice care necesită mai mult timp, serviciilor respective li s-a transmis și planurile trimestriale. În plus, atât proiectarea cît și pregătirea tehnologică se execută după grafic, în ordinea intrării în fabricație a tipurilor de rulmenți.

Aplicînd ca formă organizatorică munca în brigadă, a crescut responsabilitatea muncitorilor în ce privește cantitatea și calitatea rulmenților produși, făcînd c

Strungarul Gheorghe Bocăneș.



concrete pe locul de muncă, precum și contribuția lor în funcție de interesele generale ale întreprinderii.

Pregătirea din vreme pentru producția anului viitor se află în centrul atenției întregului colectiv, iar prin folosirea tuturor mijloacelor de care dispunem avem garanția că marca fabricii noastre se va situa la loc de frunte.

Ștefan DUMITRESCU
director al
Fabricii de rulmenți Birlad

PARTEA NOASTRĂ DE CONTRIBUȚIE

În paginile ziarului de uzină „Rulmentul” au apărut adeseori materiale menite să trezească în conștiința oamenilor spiritul datoriei față de sarcinile ce le revin. Aș aminti doar câteva idei ale articolelor ce s-au încadrat în această tematică. Noi am scris despre răspunderea maestrului în întărirea disciplinei la locul de producție, despre răspunderea sa ca educator al elevilor-ucenici, despre rolul colectivului în formarea unei juste atitudini față de muncă.

Pornind de la ideea întăririi răspunderii față de sarcinile de serviciu, față de sarcinile de plan, redacția a căutat să dezvolte această atitudine și în alte domenii ale vieții noastre de toate zilele. Articolele: „Jurnalul unui pierde-vară”, „Întârziată” au dezbătut probleme de etică socialistă, de atitudine față de învățătură și față de familie.

Într-o serie de alte materiale ziarul a relatat fapte din întrecerea socialistă, a evidențiat muncitori care sînt exemplu la locul lor de muncă, și simpla apariție a numelui sau a fotografiei cuiva în paginile „Rulmentului” creează obligații morale față de titlul și locul cucerit. O rămînere în urmă înseamnă o pată pe obraz, o scădere în fața tovarășilor de muncă și de obicei muncitorii evidențiați nu prea pătesc asemenea rușini. Am să relatez doar un singur fapt care ilustrează această idee.

În primăvara trecută comunistul Ion Purice, șef de brigadă în secția forjă, aplicînd o serie de inițiative personale în producție, se afla în fruntea întrecerii socialiste. O brigadă care lucra lângă presa sa nu reușea însă să facă față sarcinilor de plan. Atunci

el a preluat conducerea brigăzii mai slabe și încă din prima lună a reușit s-o aducă la nivelul brigăzilor fruntașe. De atunci și pînă astăzi „fanionul de brigadă evidențiată” stă pe mașina sa. Ziarul nostru a popularizat această inițiativă de preluare a unei brigăzi mai slabe pentru a o aduce la nivelul celor fruntașe.

Asemenea exemple care concretizează rolul ziarului în întărirea răspunderii personale mai sînt în fabrica noastră. Ele ilustrează unul din multiplele aspecte ale operei de formare a oamenilor cu conștiință înaintată, pe măsura epocii în care trăim, operă la care aducem și noi partea noastră de contribuție.

Constantin HUȘANU
redactor al ziarului de uzină
„Rulmentul”

SURPRIZĂ...

Nimeni nu se naște nici cu știință de carte, nici înzestrat cu simțul datoriei și al răspunderii personale. Dar mai devreme sau mai târziu — într-un fel sau altul — fiecare este astăzi dator să le cunoască și să le dobîndească. Altminteri, se învîrte prin lume ca o corabie fără busolă, încurcînd rosturile altora și încurcîndu-și, pînă la urmă, propriile lui cărări.

Ei bine (și nu mi-e de loc rușine s-o mărturisesc), în urmă cu zece ani arătam și eu ca o asemenea corabie rătăcită. Terminasem școala profesională metalurgică din Galați și, împreună cu alți doi colegi — Eleonor Rășcanu și Ion Barbărasă — fuseseam repartizați la tînăra fabrică de rulmenți din Birlad. Aici am găsit de toate: condiții moderne de lucru, posibilități bune de cîștig, casă, masă... „Ce-i mai trebuie unui tînăr? — ne-am spus noi. Viața e făcută să fie trăită”. Și am început s-o „trăim” așa cum am înțeles noi atunci: che-furi, distracții, sport — iar la uzină: absențe nemotivate și treabă făcută de mintuală. Nu era zi ca vreunul din noi să nu pricinuiască încurcături sau neplăceri tovarășilor din secție. Tocmai de aceea, am fost împodobiți cu o poreclă: „Trio Bocăneț” (după numele meu, Gheorghe Bocăneț).

...De atunci au trecut însă zece ani. Lucrez tot în secția de strungărie a fabricii. Dar numele meu și al prietenilor mei nu mai este legat de această poreclă. Nu mai am motive să mă rușinez de

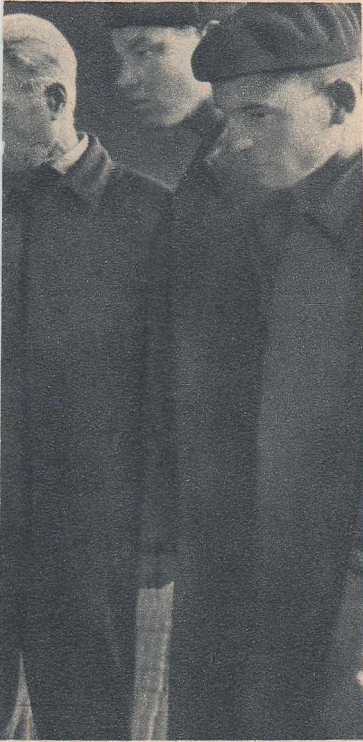
munca și faptele mele, ci dimpotrivă. Muncitori buni au devenit și tovarășii mei Rășcanu și Barbărasă, care acum urmează cursurile școlii de maiștri.

Cum a fost posibilă această schimbare? Nu e nici o minune la mijloc. Preschimbarea noastră în bine a fost posibilă datorită ajutorului permanent primit de la tovarășii din secție și în primul rînd din partea comunistilor din fabrică. Critica tovarășească, ajutorul concret al maiștrilor și al șefilor de brigadă, precum și cursurile de specializare spre care am fost îndrumați ne-au determinat să ne schimbăm în mod treptat munca și conduita morală. Ocupîndu-se cu perseverență de „cazul” nostru și dînd dovadă de o răbdare cu adevărat de fier, tovarășii aceștia ne-au făcut treptat să înțelegem că în schimbul bunelor condiții de viață și muncă create în folosul nostru de către școală gratuită, angajament imediat, locuință, posibilități avantajoase de cîștig, precum și perspective nelimitate pentru ridicarea nivelului profesional) ni se cere un singur lucru: să muncim. Să muncim cu abnegație și simț al răspunderii, pentru a ne crea la urma urmei propria noastră fericire. Fericire care la rîndu-i nu poate exista dacă nu este strîns unită cu năzuințele, bucuriile și necazurile tovarășilor tăi de muncă.

Nu demult, tovarășii din secție mi-au făcut o surpriză: mi-au publicat poza și au scris despre mine în ziarul de uzină, în legătură cu crearea a două dispozitive adaptate la mașina de rectificat și la mașina de rabotat. Datorită acestor inovații — cum scrie în ziar — piesele (arborele cotit și capotele de la forjă) nu se mai execută acum în afara întreprinderii; dar inovațiile pe care le-am realizat consultîndu-mă cu numeroși tovarășii din secție nu le consider de loc merite personale și în nici un caz excepționale, ci pur și simplu sarcini de serviciu. Roadele obținute reprezintă un succes colectiv, deoarece simțul răspunderii personale nu este decît o părțică a răspunderii colective, pentru dezvoltarea căreia luptăm cu toții, umăr la umăr.

Gheorghe BOCĂNEȚ
strungar

Fotografii
de
Nicolae RĂDULESCU



iese să se miște în flux continuu dină la controlul final, respectiv să se mai întoarcă după fiecare operație la punctul de control. Asemenea metode înaintate de lucru au dus la scăderea continuă a ebururilor sub coeficientul admis. În primele trei trimestre din acest an s-a înregistrat o scădere a ebururilor cu peste 13 la sută în comparație cu anul 1962 și cu 3,5 la sută față de procentajul admis pe anul în curs.

Experiența acumulată ne ajută să trecem cu succes, fără salturi, la îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul 1964.

Cu prilejul dezbaterii cifrelor de plan pe anul 1964 au fost făcute numeroase propuneri valoroase. Discuțiile purtate ne-au dovedit încă o dată că oamenii noștri au făcut progrese sensibile în ridicarea nivelului lor profesional și că, totodată, simțul răspunderii colective și individuale constituie o trăsătură esențială a conștiinței lor socialiste. Muncitorii, tehnicienii și inginerii noștri ne-au demonstrat că își cunosc deopotrivă sarcinile

Se lucrează macheta ultimului număr al ziarului de uzină „Rulmentul”.





Marele Taaroa, stăpînul universului, era însingurat și melancolic. Zeii văzîndu-l mereu trist i-au adus-o pe O-Te-Papa, care nu era decît o stîncă uriașă de o mare frumusețe. Pe acele timpuri mitologice lumea era încă stăpînită de întuneric și divinul Taaroa s-a hotărît să creeze soarele pentru ca frumoasa O-Te-Papa să guste farmecul oceanului... Luînd-o în brațe, ei au făcut împreună o călătorie de la apus spre răsărit, peste oceanul verde. Trecînd peste oglinzile calme și nesfîrșite, la fiecare împrăștiere din fermecătoarea O-Te-Papa se desprindea cite un fragment. Din aceste fragmente s-au născut insulele...

Așa cel puțin explică legenda apariția arhipelagurilor polineziene, care răsar din valurile Pacificului în șiraguri. Insule cu relief stîncos și ciudat, ele au uimit cu frumusețea lor pe primii europeni. Și faima lor de locuri paradiziace persistă pînă în zilele noastre.

Corăbierii le-au descoperit rînd pe rînd. Magellan, plecat în căutare de noi pămînturi, înscrie pe hartă primul — în 1521 — citeva din insulele arhipelagului Tuamotu. Mendana, în cea de-a doua expediție, în 1595, arhipelagul Marchizelor. Spaniolul Queiroz, plecat pe apele oceanelor să dobîndească „suflete pentru cer și regate pentru Spania“, rătăcește prin arhipelagul Societății, descoperă o insulă pe care o numește Sagittaria, dar determină inexact poziția ei geografică și insula presupusă a fi Otaiti rămîne uitată, ca un punct inutil, în atlasele epocii. Nici un navigator nu dă de ea la coordonatele indicate... Cel care va purta laurii descoperirii insulei Tahiti va fi căpitanul englez Wallis. El debarcă aici în 1767 și declară solemn, în numele regelui, că pune stăpînire pe insulă. Dar după numai opt luni, fregata franceză „La Boudeuse“ (Îmbufnata) sosește în Tahiti, iar căpitanul Bougainville îngroapă în pămînt un act de luare în posesiune scris pe o placă de lemn de stejar și, considerîndu-se descoperitorul ei, o denumește Noua Cytheră!

Rînd pe rînd fragmentele frumoasei O-Te-Papa răsăreau din valurile oceanului, la babord sau la tribord, în fața navigatorilor. Schouten-Le Maire, Roggeveen, Cook, Bellinghausen etc. au descoperit alte insule și alți atoli. Petele albe de pe atlasele timpului au fost completate.

Navigatorii vedeau de pe punțile corvetelor o lume ciudată și în același timp fermecătoare pe care au supus-o cu salve de tun și arbaletă.

Scurtă incursiune statistică

Între tropical de sud și ecuator, pe axa geografică est-vest, cuprinzînd zeci de insule și atoli, se întind patru arhipelaguri pe care atlasele le denumesc Polinezia franceză: insulele Societății, Marchizele, Tubuai și Tuamotu. Suprafața: 3.998 km². Populația, după evaluările din 1959: 80.000 de locuitori.

Un exemplu tragic a ceea ce a însemnat colonizarea Polineziei îl constituie insulele Marchizele. Cook, în 1773, evalua numărul aborigenilor de aici la 100.000; în 1804, exploratorul rus Krusenstern n-a mai găsit decît vreo 50.000. Primul recensămint francez — 1877 — înregistra 5.246 insulari. Azi Marchizele au 4.500 locuitori. „Îndreptarul pentru insulele Pacificului“, publicat în Australia, dă următoarea explicație: „Acest grup de insule a fost un loc ideal pentru vîntorii de balene, traficanți, negustorii de sclavi, pentru toată drojdia albă a mărilor sudice. Indigenilor li s-au inoculat toate viciile, de la alcoolism pînă la fumatul opiumului. Femeile au fost aduse într-o stare totală de depravare. Bolile europenilor, pentru care insularii nu cunoșteau nici un fel de leac, au pustiiit satele... Acesta este capitolul cel mai tragic și cel mai mîrșav din istoria regiunii sudice a Oceanului Pacific!“

Polinezia franceză dispune de patru resurse naturale: fosfații din Makatea, perlele, copra și peștele. Opt zecimi din populație trăiește de pe urma produselor palmierilor: copra, ulei etc. Dar plantațiile, limitate la zonele înguste ale litoralurilor sau la panglicile atolilor, sînt supuse unei permanente degradări; ele necesită ameliorări și, deci, investiții ce nu se fac.

Perlele, pentru care polinezianul se cufundă la 30-40 de metri adîncime, suferă o acerbă concurență pe piața mondială, de cînd așa-zisele perle de cultură sînt capabile să reproducă frumusețea acestui produs rar al scoicilor.

PARA

În sfîrșit, peștele. Neexistînd nici un fel de bază industrială pentru conservarea lui, servește doar consumului local.

Tahiti — insula cea mai frumoasă din lume

Forster Johann Reinhold și fiul său Georg, naturaliști care au participat la cea de-a doua călătorie a lui Cook, ne-au lăsat relatări interesante despre viața insularilor. Pe vremea primilor navigatori, tahitienii își confecționau îmbrăcămîntea din *tapa*, țesătură provenită din stratul cambial de sub scoarța arborelui de hîrtie și mătase. Brațele și partea de jos a trupului și le tatuau cu linii drepte, curbe și frînte, așezate la întimplare, precum și cu desene înfățișînd diferite păsări sau semiluna. Mai tîrziu, în contact cu europenii, pe brațe au apărut tatuate busole și sextanți!

Casele construite din pari de bambus erau acoperite cu frunze. Seara ele erau luminate cu fructele uleioase ale arborelui de luminări, înfipte într-o surcea.

Cook, care a pornit din Deptford la 30 iulie 1768, a ajuns în Tahiti după nouă luni. Azi avioanele DC-8 ale societății TAI-Air France fac ruta Paris-Papeete în 22 de ore.

Au trecut aproape două sute de ani de la descoperirea celei mai frumoase insule din lume, după cum glăsuiesc prospectele turistice, și singurul lucru neschimbat a rămas doar peisajul luxuriant. Încolo escadrelor amiralilor și perseverența misionarilor au reușit să distrugă așezări și temple, cîtece și vieți omenești.

Tahiti, după toate probabilitățile, este rămășița unui continent sudic înghițit de ocean în urma unui cutremur catastrofal. Deși situată numai la 17° de ecuator, vînturile și ploile abundente temperează căldura. Plantele înflorește în tot timpul anului și vegetația urcă aproape de piscurile muntelui Orohena (2.237 m). Primilor navigatori insula li s-a părut, din depărtare, un nor ușor care plutește pe ape, apoi, pe măsură ce se apropiau, o fregată fantastică cu pinze verzi: văile care coboară la țarm, cu crîngurile lor de arbori de piine, cocotieri și portocali. Azi peisajul, văzut de pe bordul avioanelor, e completat cu dimensiunile oceanului, care prinde în lagune toate nuanțele culorilor albastru și verde.

Iată descrierea făcută de un călător: „... flora pietrificată, coraliile crude... dau apelor semiprizoniere o gamă de culori care variază de la o oră la alta, din clipa în care discul unui soare punctual a țîșnit din Pacific și pînă cînd a fost reînghițit, dintr-o dată, între două clopote de vecernie. Încîntarea nu se oprește nici la mardreporii geometrice sau arborescenți, luminoși ca ciupercile sub rouă sau cu transparență de lămie... nici la vegetația care se găsește la foarte mică adîncime“.

Același peisaj l-a întîmpinat pe Louis de Bougainville în 1768 și l-a făcut să exclame: „credeam că am nimerit în grădinițele raiului!“; același parfum pe care îl răspîndește flora pînă departe în largul mării i-a învăluit și pe primii misionari francezi care au debarcat în 1773. Ei au adus aici „cuvîntul Domnului“ și au distrus templele — adevărate opere de artă — au interzis dansurile, decretîndu-le imorale, au pus pe „bunii sălbatici“ să plătească biruri grele pentru biserică și pentru fiecare păcat i-au silit să paveze cu piatră 3 metri de drum. Așa s-a născut din foarte multe păcate unicul drum carosabil care pleacă din centrul orașului Papeete și înconjoară insula de-a lungul coastei oceanului! După cavalerii în sutană a acostat la țarmuri, în 1842, escadra amiralului Du Petit

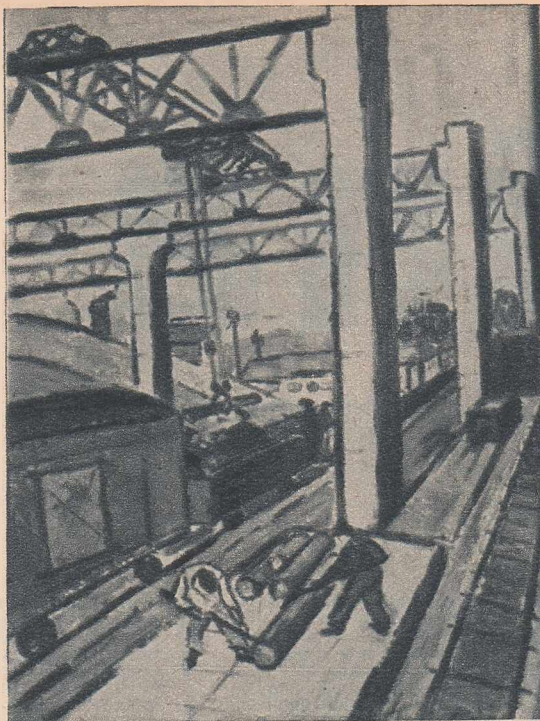
Cornel BOZBICI

(Continuare în pag. 10)

BUL DIN MĂRILE SUDULUI

Dimineața, la ora pescutului, neamă-
rate bărci se îndreaptă spre larg.





„La Combinatul de industrializare a lemnului din Blaj” de Lucian Zaharia.



„Portret de fetiță” de Matei Nicolae.

VERNISAJ LA S



Lucian Zaharia: la freză...
..și la șevalet.



Vizitatorii se apropie sau se depărtează de cite un tablou, căutînd unghiul cel mai potrivit din care să-l privească. Sînt expuse picturi în ulei, acuarele, lucrări în cărbune, schițe în creion... Unii își mijese ușor ochii, alții, care au terminat de vizitat expoziția, notează în cartea de impresii. Cîțiva l-au înconjurat pe autor: sînt cei ce preferă să-și spună impresiile direct. În general, domnește o atmosferă specifică unei expoziții de pictură. Și, totuși, sînt cîteva aspecte deosebite. În primul rînd: majoritatea celor din sală poartă salopete de lucru — însuși pictorul are aceeași haină de protecție — iar de undeva din apropiere se aud zgomote surde și vuiete de mașini. Sala expoziției: colțul roșu al secției prese de la Uzinele de tractoare din orașul Brașov...

— Să știi, multe din cite le-am văzut mi-au plăcut și m-au bucurat nespus.

Tînărul pictor ascultă aceste cuvinte vădit emoționat:

— Și eu vă mulțumesc mult, meștere Rădulici. Pentru tot. Și continuă în gînd: „odată și odată va trebui să-l pictez”.

Meșterul Ion Rădulici i-a îndrumat primii pași într-un moment hotărîtor. Sînt 11 ani de atunci. Lucian Zaharia avea 14 ani. Era un băiețandru slăbuț, mărunțel, dar cu aceiași ochi ageri și neastîmpărați.

— Ia zi — l-a întrebat Rădulici — ție care meserie ți-ar plăcea? Ce ai vrea să te faci?

— Știu eu? — a răspuns Lucian. Aș vrea să învăț o meserie frumoasă. Mă gîndeam la strungărie.

Rădulici, maistrul care se ocupa cu probele practice la școala profesională a uzinei de tractoare, l-a privit atent.

— Ești — nu te supăra — cam micuț de statură, măi băiețăș, cam firav. Eu aș zice — a adăugat după un timp de gîndire — să devii frezor. Freza cere un efort fizic mai mic. În schimb îți dă bătaie de cap mai mare. Cere calcule multe și complicate. Tu pari un băiat ager.

Puștanul, venit dintr-una din comunele raionului Făgăraș — Ludișor — a devenit elev la școala profesională, în una din cele 14 clase ale anului întîi: clasa de frezori.

...Sînt 11 ani de atunci. Zaharia, astăzi frezor la secția prese, a crescut mai înalt decît cel care i-a îndrumat primii pași. La uzina de tractoare se lucrează la un mare număr de prese, de cele mai felurite dimensiuni: cu o putere de la 50-60 de tone la peste 600 de tone. O bună parte din piesele de schimb pentru aceste prese le făurește frezorul Lucian Zaharia.

— Cînd sînt piese mai dificile de făcut — povestește un alt maistru, Roman Chirion — lui Zaharia i le dau să le facă. Așa nu am nici o grijă.

Obişnuia să-i dea desenul unei piese și să-i spună: „S-o execuți pînă la capăt!” Lucian se apropia de mașină, la început destul de stingaci. Dar maistrul Roman era întotdeauna lîngă el. Azi, cînd tînărul frezor are de lucrat o piesă dificilă, maistrul nu mai are nici o grijă. Lucian Zaharia execută toate operațiile convenite și piesa iese din mina lui strălucitoare, lucrată cu precizie de micron.

Acum maistrul Roman privește alte „piese” lucrate de Zaharia — zecile de tablouri expuse la colțul roșu al secției:

— Mda — îi spune — sînt destule de bine... ajustate.

— Sînt de aceeași părere — intervine un alt prieten al frezorului pictor, Ion Olteanu.

Olteanu este tot frezor și, de asemenea, pictor amator. Au locuit pînă nu demult în aceeași cameră la cîmin, și-au descoperit aceeași pasiune pentru pictură și au hotărît, împreună, să se înscrie la Școala populară de artă. În timp ce înainte cu studiile, discuțiile dintre cei doi prieteni deveneau tot mai interesante: despre perspectiva unui corp în spațiu și așezarea unui element într-un tablou, despre istoria artelor și marii meștri ai picturii universale, despre efectul diferitelor combinații de culori... Lucian Zaharia îndrăgește în-deosebi culorile „calde”, cele formate din combinații de galben, roșu și alb și care dau o senzație de apropiere,

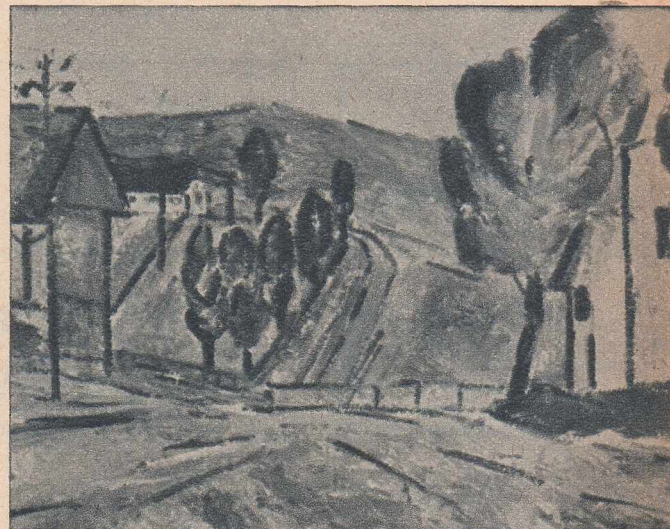
Trei îndrăgostii de împrejurimile Brașovului.



„Ierul Steagul roșu” de Ion Olteanu.



„În ședință” de Matei Nicolae.



„Peisaj” de Lucian Zaharia.

CTIA PRESE

de luminozitate și căldură. Aceste culori sînt, de altfel, predominante în picturile lui: fie că este vorba de o imagine din uzină sau de portretul unui colectivist, de un peisaj sau o natură statică. În urmă cu cîțva timp a plecat într-o excursie pe ruta Kiev-Leningrad-

Moscova. L-au interesat, la Leningrad, „Ermitajul”, la Moscova, muzeele „Tretiakov” și „Pușkin”.

La discuțiile celor doi tineri frezori participă adesea și un al treilea pictor amator: tehnicianul Nicolae Matei. Acesta, mai vîrstnic, a absolvit Școala populară de artă

în urmă cu cîțiva ani. Îl pasionează, îndeosebi, portretul. Și chiar în Uzina de tractoare găsește destule „subiecte”. Fie că este vorba de portretul expresiv al lăcătușului Petre Duca, laureat al Premiului de Stat, de cel al turnătoarei frun-
tașe Aurelia Givică sau al „Ritei”,

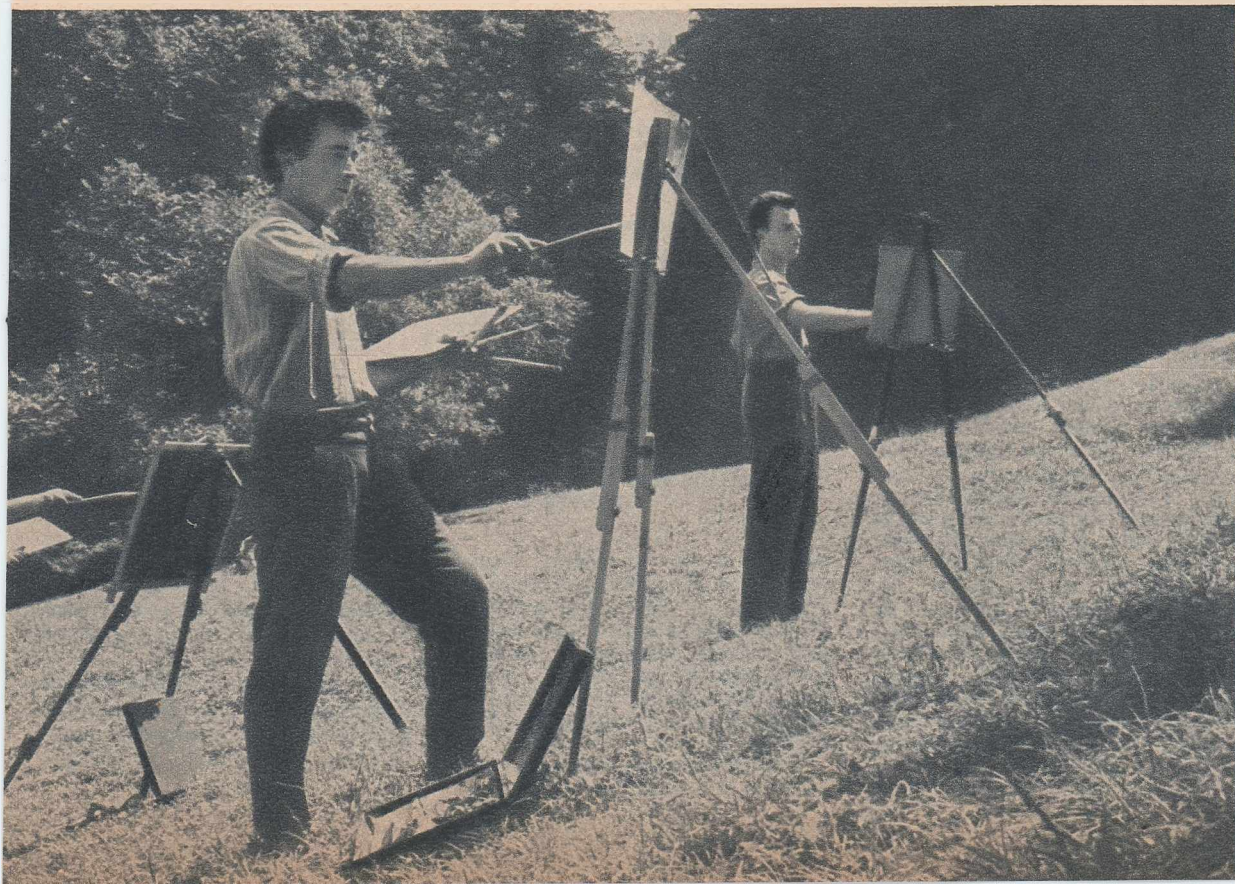
muncitoare la atelierul de prese și dansatoare în echipa de jocuri rominești.

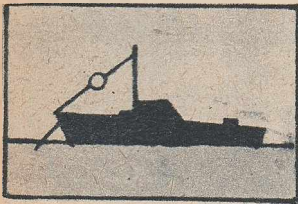
Nicolae Matei a venit în uzină ca simplu muncitor ajustor. A avut posibilitatea să învețe și a devenit tehnician, dispecer, coordonator la una din secțiile cheie. Copiii lui, critici exigenți ai picturilor sale, au vădit aceeași sete de a învăța, de a cunoaște: Florica este studentă în anul V la Facultatea de chimie, iar Maria, studentă în anul II la Institutul de limbi străine, secția spaniolă. Încă un amănunt: în timpul liceului, îndrăgind muzica, ea a urmat și a absolvit în paralel și Școala populară de artă. Iar acum face parte din orchestra institutului...

Bineînțeles, nici Matei Nicolae nu a lipsit de la vernisajul primei expoziții a lui Zaharia. Așa cum nu a putut lipsi nici Gheorghe Rațiu. Acesta e lăcătuș la secția sculărie, elev în clasa a XI-a „la seral” și... sculptor amator.

...Un om stă aplecat la bancul de lucru, conduce un strung sau un ciocan pneumatic cu putere de sute de tone, un perforator în adînc de mină sau toarnă betonul în scheletul unui bloc-turn ce săgetează înalturile. După lucru va porni spre un cerc literar, unde va citi noile sale poezii, se va sui pe scena unui teatru de amatori sau va lua loc în ansamblul unei orchestre simfonice muncitorești. Ori, ca muncitorii Lucian Zaharia sau Gheorghe Rațiu, va minui penelul sau dalta, după ce mai întîi a învățat să dăltuiască oțelul.

Mircea BONDA
Fotografii de Dumitru RĂDULESCU





Semn ideografic internațional, cunoscut însă doar de marinari. Când un marinar vede noaptea o astfel de navă, cu o singură lumină albă la prova, el știe că este vorba de o navă ancorată, cu o lungime mai mică de 45,76m.



Fiecare din noi știe ce înseamnă acest semn, când îl vede pe un stîlp de linie electrică ori pe o sticlă de medicamente, și îl citește în propria lui limbă, oricare ar fi aceasta. Iată de ce puterea circulatorie a unor astfel de ideograme este nelimitată.

de la hieroglif la alfabet

DE-A LUNGUL MILENIILOR OMENIREA ÎȘI FĂUREȘTE NOI ȘI NOI METODE DE TRANSMITERE A GÎNDULUI

Ne aflăm la Paris într-o dimineață de toamnă a anului 1822. În ziua aceea tânărul Champollion năvălește, schimbat la față, în camera fratelui său, strigînd: „Je tiens l'affaire“ (i-am dat de rost). Apoi, emoționat, leșină și cade bolnav la pat...

Ce se întimplase? Vestitul Champollion descifrase în sfîrșit hieroglifile egiptene!

Era un moment important, de cotitură, în înțelegerea unei întregi etape a civilizației umane, legate de așa-numita scriere ideografică. Pentru a-i desprinde însă semnificația este necesar să ne întoarcem cu multe veacuri în urmă și să înnodăm firul articolului nostru precedent consacrat istoriei scrisului.

Am arătat acolo cum a apărut pictografia. Așa cum se joacă un copil, tot așa se „amuză“ omul primitiv pictînd, dar din acest joc, care a putut fi determinat și de necesități practice, a izvorît scrierea, fără de care însăși civilizația este de neconceput.

Am văzut că pictografia înseamnă transpunerea grafică a semnificației concrete a ideii cu ajutorul unui desen; că în pictografie imaginea unui om se „citește“ om, a unui arc — arc, a unei bărci — barcă. Dacă vrem să scriem pictografic „în barcă se află un om înarmat cu un arc“, atunci vom desena:



Observăm că din propoziția de zece cuvinte nu am putut scrie decît trei cuvinte, pe cele care reprezintă elemente concrete. Elementele abstracte (în, se află, înarmat, cu) nu le-am putut con-

semna. Cititorul trebuie să le deducă singur.

Nu tot așa stau lucrurile în stadiul următor de evoluție a scrisului, în ideografie, sistemul de „scriere a ideilor“, cu ajutorul căruia s-a ajuns să se redea orice fel de idei, ba chiar și legătura dintre ele.

UN LIMBAJ INTERNAȚIONAL: IDEOGRAMELE

Ideogramele aveau un conținut de idei deosebit de cel al desenului, abstractizat. De pildă, desenul unui sceptor nu însemna numai sceptor, ci și domnie, autoritate, putere, imperiu, înțelesul deducîndu-se fie din context, fie din anumite semne ajutătoare. La epoca formării statelor, ideografia a ajuns să cucerească întreaga lume antică civilizată, Accadul, Egiptul și China.

Cum toate scrierile ideografice s-au dezvoltat din pictografie, influențele reciproce culturale au făcut ca popoare care vorbeau limbi foarte diferite să folosească în scris sisteme ideografice asemănătoare în concepție, deși diferite în grafică. Astfel, deși hieroglifile se deosebesc ca aspect de cuneiforme și de fonogramele chinezești, alcătuirea lor se bazează pe același unic concept ideografic. De aceea, în faza lor incipientă, ideogramele chinezești erau foarte asemănătoare hieroglifelor egiptene arhaice și cuneiformelor primitive. Soarele, de pildă, se scria în aceste trei mari sisteme antice la fel: un cerc sau un pătrat cu un punct la mijloc. Datorită însă unor condiții tehnice, ideogramele au luat cu timpul forme deosebite: la egipteni, care sculptau în piatră scrierea, soarele a rămas un cerc; la asirieni, care scrijeleau cu un bețișor pe tăblițe de lut, el a devenit un pătrat format parcă

din cuie, apoi un pentagon; iar la chinezi, care pictau cu pensula pe hîrtie de mătase, soarele a apărut sub forma unor linii paralele întretăiate.

Ideogramele sînt semne scriptice internaționale, răspîndite și azi în mai toate domeniile de activitate. Diversele semne folosite în aritmetică, trigonometrie, chimie, astronomie etc. sînt de fapt ideograme cunoscute tuturor oamenilor cu știință de carte: semnele +, —, ×, :, =, semnele din mersul trenurilor (vagon cu

rea alfabetică și de aceea avantajul pe care-l prezintă folosirea lor este și el restrîns. De ce n-au cunoscut ele o răspîndire mai largă?

Chiar cei vechi, care foloseau la scris numai ideograme, s-au izbit de marele lor neajuns, care de altfel a dus cu timpul la părăsirea ideografiei și la adoptarea sistemului alfabetic. Acest neajuns consta în aceea că ideogramele erau foarte numeroase. Cu cît limba era mai bogată, cu atît ele se înmulțeau, ajungînd



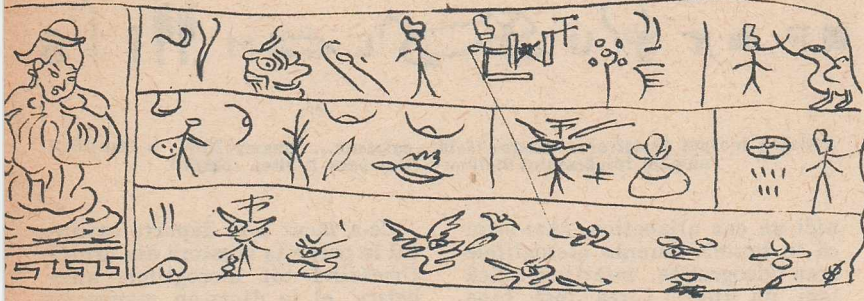
Ultimele rînduri ale hieroglifelor de pe piatră de la Rosette. Cartușul (semnele încadrate cu linia neagră) reprezintă numele lui Ptolomeu, urmat de formula sacramentală: „veșnic viu, ocrotit de Ptah“.

paturi, stație cu bufet, vagon restaurant etc.), indicatoarele de circulație pe drumurile publice, pavilioanele codului internațional maritim, semnele de pe hărțile geografice și istorice, notațiile astronomice ale planetelor sau zodiilor — toate sînt ideograme.

În zilele noastre ideogramele se folosesc în număr limitat în scrie-

la cîteva zeci de mii. Aceasta a contribuit la ținerea maselor populare departe de scriere, care a rămas multă vreme apanajul preștilor.

Să spunem acum cîteva cuvinte despre cele trei mari sisteme ideografice ale lumii antice: cuneiformele, hieroglifile și fonogramele chinezești.



Prima pagină dintr-un manuscris Na-khi. Na-khi a fost o populație care a trăit în China până în secolul al XVIII-lea. Nu se știe cine a creat acest sistem de scriere ideografică (în care se disting oameni, broaște, păsări etc.), dar se bănuiește că a fost folosit de vraci.



Champollion.

camera vecină, unde ședea fratele său, și a strigat celebrul „Je tiens l'affaire!”

HIEROGLIFELE? NIMIC MAI SIMPLU!

Teoriile lui Champollion au fost primite cu răceală și neîncredere. Amărit, el a murit după zece ani, în sărăcie. Abia mult mai târziu s-a recunoscut marele său merit. Savanții au reluat

—Papyrus egiptean (British Museum).

cercetările lui Champollion și, muncind cu migală ani de-a rândul, au descifrat și celelalte hieroglife. Azi se citește cursiv orice text hieroglific, oricât de complicat.

Complicația scrierii hieroglifice constă în faptul că aceasta cuprindea un mare număr de semne diferite: cele mai frecvente erau vreo 6-700. Ele se scriau fie de la dreapta la stânga, fie de la stânga la dreapta, fie de sus în jos; numai de jos în sus nu se scriau. Cele mai multe semne înfățișau o acțiune pe cale simbolică, adică aveau semnificații abstracte. Ochiul putea să însemne: a vedea, a veghea, a observa etc. Întregul putea fi reprezentat printr-o parte, sau invers: omul care bate era înfățișat printr-o mână care ținea un băț, litera M era redată, cum am văzut mai sus, prin semnul a naște — *misa*. Acest sistem (în realitate mult mai complicat decât reiese din datele sumare de mai sus) le-a îngăduit egiptenilor să atribuie valori fonetice anumitor semne și totodată să reprezinte raporturi și categorii gramaticale.

Hieroglifele și-au păstrat neschimbată forma timp de peste 3000 de ani, fiindcă se gravau în piatră, încet-încet, cu atenție.

Când a apărut papyrusul și când a început să se scrie cu vopsea, mîna scribului aluneca repede și semnul se simplifica. Astfel a

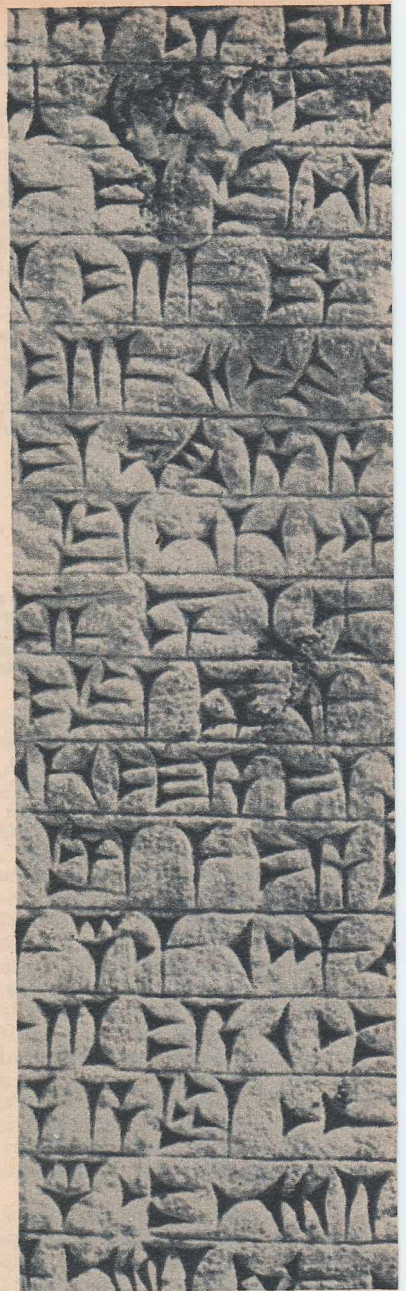
fost concepută scrierea hieratică, mai cursivă, folosită de preoți, de literatori și în comerț, hieroglifele rămînînd să fie utilizate numai în inscripții, pe frontispicii.

Scrierea hieratică nu reprezenta o evoluție de fond a scrisului, ci numai o simplificare de formă. Tot așa, din scrierea hieratică a apărut cea demotică, un sistem și mai cursiv de scriere, dar tot ideografic. Este aceea care pe piatra de la Rosette poartă numele de populară (de la *demos*, popor), deși nu a fost folosită de masele populare în sensul actual al acestei noțiuni.

BIBLIOTECA LUI ASSURBANIPAL ȘI REBUSUL CUNEIFORMELOR

Dacă scrierea hieroglifică apare privitorului ca o înșiruire vie de figuri alcătuite cu migală, cuneiformele se aseamănă cu o mînă de cuie aruncate în neorînduială pe o suprafață plană. Cele mai numeroase texte cuneiforme cunoscute sînt săpate cu un bețișor ascuțit pe tăblițe de lut ars. Ele figurează de asemenea pe statui, pe rare monumente de piatră și pe ziduri de cetăți dezgropate în Țara dintre cele două fluvii — Irakul de azi, vechea Mesopotamie.

Cuneiformele erau alcătuite pe aceleași principii ca și hieroglifele. Ele au fost concepute de sumerieni sau poate chiar de proto-sumerieni — niște popoare de origine necunoscută, care au trăit în Mesopotamia pe la anul 3500 î.e.n. După dispariția acestor neamuri, cuneiformele au fost preluate, fără să fie modificate, de popoare semite care au înființat state noi: asirienii și babilonienii. De aici, o serie de complicații datorite deosebirii de limbă. Semnul pentru *săgeată*, de pildă, a început să fie folosit impropriu pentru cuvîntul *viață*, fiindcă pronunțarea semită a acestui cuvînt era apropiată de pronunțarea sumeriană a cuvîntului *săgeată*. În acest fel unele semne au devenit polifonice, adică reprezentau mai multe sunete, respectiv cuvinte. Semnul soarelui ajunsese la un moment dat să repre-



zinte 70 de cuvinte și să fie folosit pentru alte cîteva zeci de silabe separate, conform principiului *pars pro toto*. Numeroasele complemente fonetice și determinative cu greu izbuteau să facă ordine în această confuzie; de aceea, chiar scribii întîmpinau dificultăți la descifrarea tăblițelor de argilă.

Cine voia să citească totul trebuia să se dedice unor studii aprofundate ale tabelor care conțineau diversele semne cu explicația lor în cuneiforme uzuale. În decursul secolelor aceste table explicative s-au înmulțit enorm. Jumătate din biblioteca lui Assurbanipal, cea mai bogată colecție de texte cuneiforme cunoscută azi, era formată din astfel de table explicative și lexicoane care slujeau la descifrarea celorlalte jumătăți... Haosul s-a mărit mai mult cînd asirienii au inventat „scrierea secretă”, în care și transmiteau informații comerciale sau dispoziții de stat.

Și totuși, la un mileniu și jumătate după dispariția lor, cuneiformele au fost descifrate ca un rebus de un profesor de limba latină din Frankfurt pe Main, Georg Friedrich Grotefend. Numele lui este pentru cuneiforme ceea ce este numele lui Champollion pentru hieroglife. El nu



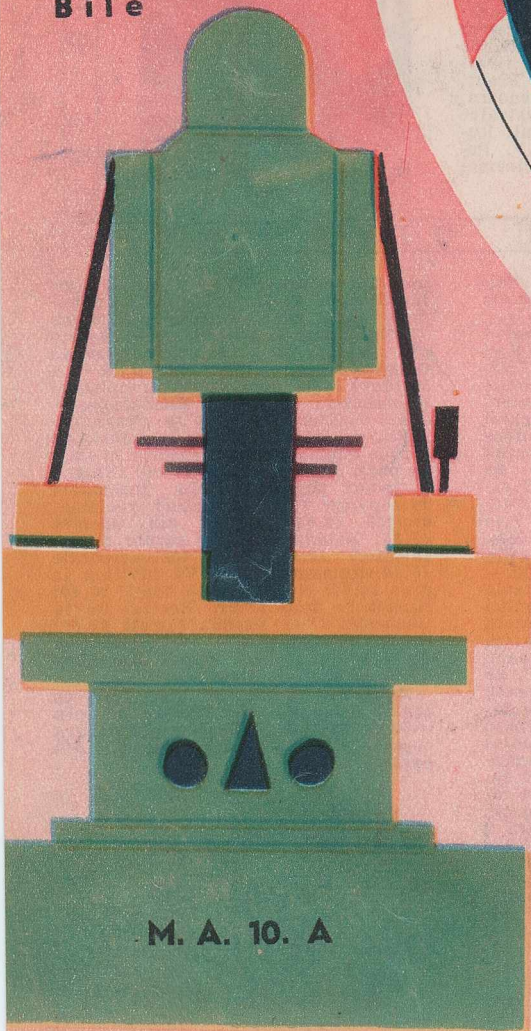
U. R. B. Uzina Rulmentul Braşov

LIVREAZĂ:

Rulmenţi pentru crucile cardanice

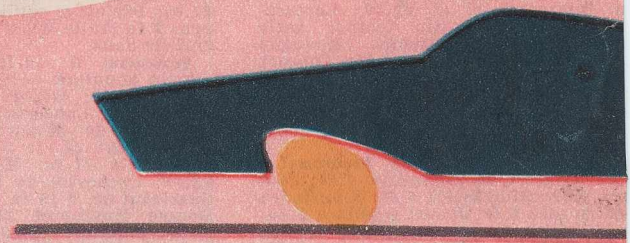
Rulmenţi axiali
cu role conice

Bile



Rulmenţi radiali cu bile

Role ace



Produse de calitate

